

SPRÁVNE DISCIPLINÁRNE DELIKTY Z POHĽADU ROZHODOVACEJ PRAXE EURÓPSKEHO SÚDU PRE ĽUDSKÉ PRÁVA¹

doc. JUDr. Matej Horvat, PhD.

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Katedra správneho a environmentálneho práva
matej.horvat@flaw.uniba.sk

Mgr. Tomáš Garžík

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Katedra správneho a environmentálneho práva
garzik1@uniba.sk

Mgr. Martin Krajčí

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Katedra správneho a environmentálneho práva
krajci3o@uniba.sk

Mgr. Alžbeta Zemanová

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Katedra správneho a environmentálneho práva
alzbeta.zemanova@flaw.uniba.sk

Správne disciplinárne delikty z pohľadu rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva

Článok analyzuje správne disciplinárne delikty, ktoré sa odlišujú od iných správnych deliktov objektom a subjektom, pričom sa týkajú fyzických osôb v špecifických právnych vzťahoch k verejnoprávnym

¹ Tento článok bol podporený Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-20-0436 Nová právna úprava správneho trestania.

inštitúciám. Článok tiež analyzuje, ako slovenská právna úprava a judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vnímajú tieto delikty, najmä v súvislosti s ich zaradením pod „trestné obvinenie“ podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv (ďalej len „Dohovor“). Predstavuje relevantné rozhodnutia ESLP (Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgicku, Ramos Nunes De Carvalho e Sá proti Portugalsku, Polyakh a ďalší proti Ukrajine, Peleki proti Grécku, Reczkowicz proti Poľsku a Grace Gatt proti Malte), kde ESLP rozhodoval o aplikácii článku 6 v súvislosti s disciplinárnymi konaniami a ich zaradením pod civilnú vetvu článku 6. Článok sa zameriava na interpretáciu týchto rozhodnutí a ich dôsledky pre slovenskú právnu prax. V závere článok rozoberá rozdiely medzi slovenským a európskym pohľadom na disciplinárne delikty a ich spravodlivé posúdenie. Slovenský právny poriadok považuje disciplinárne delikty za otázky správneho trestania, no ESLP vyžaduje, aby tieto delikty napĺňali Engelove kritériá vymedzené pre trestnú vetvu článku 6 Dohovoru. Ak však disciplinárny delikt zahŕňa vážne sankcie, ESLP bude pri ňom aplikovať civilnú vetvu článku 6 a jej záruky.

Administrative Disciplinary Offences from the Point of View of the European Court of Human Rights' Case-Law

The paper analyses administrative disciplinary offences that are distinguished from other administrative offences by their object and subject matter, and involve natural persons in specific legal relations with public institutions. The article also analyses how the Slovak legislation and the case law of the European Court of Human Rights (ECtHR) perceive these offences, especially in relation to their classification as “criminal charges” under Article 6 of the Convention. Relevant decisions of the ECtHR (Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium, Ramos Nunes De Carvalho e Sá v. Portugal, Polyakh and others v. Ukraine, Peleki v. Greece, Reczkowicz v. Poland and Grace Gatt v. Malta) are presented, where the ECtHR ruled on the application of Article 6 in the context of disciplinary proceedings and their classification under the civil branch of Article 6. The article focuses on the interpretation of these decisions and their implications for Slovak legal practice. The article concludes with a discussion of the differences between the Slovak and European perspectives on disciplinary offences and their fair assessment. Slovak legal system considers disciplinary offences as matters of administrative (criminal) punishment, while the ECtHR requires that these offences meet Engel's criteria defined for the criminal branch of Article 6 of the Convention in order to be classified as such. However, if a disciplinary offence involves serious sanctions, the ECtHR will apply the civil branch of Article 6 and its safeguards.

Kľúčové slová: správne disciplinárne delikty, disciplinárne delikty, článok 6 Dohovoru, pojem trestné obvinenie, civilná vetva článku 6, trestná vetva článku 6

Key words: administrative disciplinary offences, disciplinary offences, Article 6 of the Convention, notion of criminal charge, civil branch of Article 6, criminal branch of Article 6

<https://doi.org/10.62874/afi.2024.2.04>

Úvod

Správne disciplinárne delikty sú všeobecne súčasťou disciplinárnych deliktov, ktoré môžu byť verejnoprávne alebo súkromnoprávne. Správne disciplinárne delikty sú súčasťou verejnoprávných disciplinárnych deliktov² (príkladom verejnoprávneho disciplinárneho deliktu, ktorý nie je správnym disciplinárnym deliktom, sú disciplinárne delikty sudcov alebo disciplinárne delikty exekútorov). Súkromnoprávnymi disciplinárnymi deliktami sú delikty zamestnancov súkromnej firmy, členov družstva, členov občianskeho združenia, členov politickej strany alebo politického hnutia.³

Správne disciplinárne delikty zároveň predstavujú jeden z druhov správnych deliktov.⁴ Okrem nich k správnym deliktom zaradíme aj priestupky, iné správne delikty fyzických osôb, správne delikty právnických osôb a fyzických osôb podnikateľov a, napokon, aj správne poriadkové delikty.⁵

Správne disciplinárne delikty však majú viacero odlišností oproti ostatným vymenovaným druhom správnych deliktov.

Cieľom článku je vymedziť, či pri správnych disciplinárnych deliktoch sa uplatňujú všetky princípy správneho trestania, ako sú vyžadované v prípade „trestného obvinenia“ podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Na dosiahnutie tohto cieľa budeme v našom článku analyzovať rozdiely medzi správnymi disciplinárnymi deliktami a ostatnými druhmi

² Pozri napríklad HORVAT, M. In HAMULÁKOVÁ, Z., HORVAT, M. *Základy správneho práva trestného*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, s. 214.

³ MACHAJOVÁ, J. In MACHAJOVÁ, J. a kol. *Všeobecné správne právo*. Žilina : Eurokódex, 2009, s. 221.

⁴ Porovnaj napríklad MACHAJOVÁ, J. In ŠKULTÉTY, P. a kol. *Správne právo hmotné. Všeobecná časť*. Bratislava : VO PraF UK, 2005, s. 151.

⁵ Porovnaj JAKAB, R. In SEMAN, T., JAKAB, R., TEKELI, J. *Správne právo hmotné. Všeobecná časť*. Košice : UPJŠ v Košiciach, 2020, s. 197 a nasl.

správnych deliktov. Táto analýza je nevyhnutná, pretože aj súdna judikatúra (najmä nadnárodná) ich poníma odlišne od zvyšných druhov správnych deliktov. Z daného dôvodu sa preto ďalej zamierame aj na deskripciu a analýzu súdnych rozhodnutí ESĽP, ktoré posudzovali správne disciplinárne delikty. V záverečnej časti článku za pomoci metódy komparácie porovnáme tieto závery s národnou judikatúrou a právnou úpravou a za využitia metódy syntézy dospejeme k záveru, či pohľad národný a nadnárodný na využívanie princípov správneho trestania podľa čl. 6 Dohovoru a ich rozsah sa zhoduje sa alebo nie. Naša hypotéza pritom znie „Národná a nadnárodná judikatúra ponímajú správne disciplinárne delikty vo vzťahu k aplikácii čl. 6 Dohovoru odlišne“. V prípade potvrdenia tejto hypotézy budeme v závere článku analyzovať, čo z toho podľa nášho názoru plynie pre slovenskú národnú právnu prax.

1. Vymedzenie správnych disciplinárnych deliktov

Pre disciplinárny delikt, ako druh verejnoprávneho deliktu, je typické, že v porovnaní s trestným činom a správnym deliktom je špeciálny vzťahom na jeho: a) objekt (nie je ním všeobecný verejný záujem), b) subjekt (nemôže ním byť každá osoba).⁶

Porušenie povinnosti subjektu preto súvisí s príslušnosťou fyzickej osoby k určitej organizácii a že ide o povinnosť formulovanú v rámci pravidiel, ktoré upravujú fungovanie tejto ustanovizne.⁷ Subjektom sú teda fyzické osoby, ktoré sú v osobitných právnych vzťahoch, a to služobných, členských, zamestnaneckých alebo iných, k určitej verejnoprávnej inštitúcii, z tohto právneho vzťahu jej vyplývajú osobitné povinnosti, na základe porušenia ktorých vzniká správnoprávna deliktuálna zodpovednosť.⁸ Z obdobného poňatia vychádza aj H. Prášková, podľa ktorej: „správny disciplinárny delikt je deliktom fyzickej osoby, ktorá je v osobitných právnych vzťahoch k určitej inštitúcii, s osobitnými právami a povinnosťami vyplývajúcimi práve z tohto služobného, zamestnaneckého alebo členského vzťahu“.⁹

Z hľadiska objektu je špecifickým objektom správnych disciplinárnych deliktov zabezpečenie disciplíny vo vnútri vykonávateľa verejnej

⁶ KOŠIČIAROVÁ, S. *Správne právo hmotné. Všeobecná časť*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2022, s. 313.

⁷ MARTVOŇ, A. In VRABKO, M. a kol. *Správne právo hmotné. Všeobecná časť*. Bratislava : C. H. Beck, 2018, s. 218.

⁸ KOPECKÝ, M. *Správní právo. Obecná část*. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 307

⁹ PRÁŠKOVÁ, H. *Přestupkové právo*. Praha : Leges, 2022, s. 50.

správy. Má sa tu na mysli disciplína v zmysle zabezpečenia bezporuchového plnenia úloh vykonávateľa verejnej správy ustanovených právnymi predpismi. Ako druhý špecifický objekt sa tu javí aj etický výkon povolania (profesie).¹⁰ Vzhľadom na špecifický charakter disciplinárnych deliktov pritom vyplýva, že ide o povinnosti, ktoré sú vymedzené vo vzťahu k vnútornému fungovaniu určitej inštitúcie. Z danej znalosti potom možno odvodiť, že tieto povinnosti sú (resp. môžu byť) určené (resp. určované) nielen zákonom, ale aj na základe zákona vo vnútornom predpise konkrétnej inštitúcie (napríklad štatút, disciplinárny poriadok alebo etický poriadok).

Pri správnych disciplinárnych deliktoch tak čiastočne dochádza k rozšíreniu princípu *nullum crimen sine lege* aj na vnútorné predpisy, ktoré však nemajú charakter všeobecne záväzného právneho predpisu. Aj napriek tomu musí byť tento princíp pri nich zachovaný. Vyplýva to jednak z princípu legality ako princípu dobrej verejnej správy,¹¹ kde jedným z prejavov tohto princípu je práve princíp *nullum crimen sine lege*.¹² Podstatou tohto princípu totiž je to, že je „právnou zárukou proti zneužitiu trestania vo verejnej správe a proti svojvôli správnych orgánov, ktorým patrí rozhodovanie o správnych deliktoch.“¹³ „Pritom sa vyžaduje, aby osoba i správny orgán jednoznačne vedeli, za aký skutok, kto a ako postihuje.“¹⁴

Z pohľadu nášho článku je potom dôležité ešte to, že slovenská právna úprava prieskum právoplatných rozhodnutí o správnom disciplinárnom delikte podradzuje do príslušnosti správnych súdov správnym súdom. Správny súdny poriadok¹⁵ v § 71 ods. 1 zavádza legislatívnu skratku pojmu „správny delikt“ a podradzuje pod ňu aj disciplinárne delikty. Žalobca je v týchto prípadoch oprávnený podať správnu žalobu vo veciach správneho trestania (§ 194 ods. 1 SSP). Výnimku zo súdneho prieskumu by musel priamo vymedziť právny predpis, pretože § 7 písm. h) SSP určuje, že súdnemu prieskumu nepodliehajú, okrem iného,

¹⁰ HORVAT, M. In HAMULÁKOVÁ, Z., HORVAT, M. *Základy správneho práva trestného*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, s. 219.

¹¹ Napríklad ČERNÍN, K. *Princípy dobrej správy*. Praha : Wolters Kluwer, 2019, s. 86.

¹² KOŠIČIAROVÁ, S. *Princípy dobrej verejnej správy a Rada Európy*. Bratislava : Iura Edition, 2012, s. 324.

¹³ SREBALOVÁ, M. In VRABKO, M. a kol. *Správne právo procesné. Všeobecná časť*. Bratislava : C. H. Beck, 2019, s. 32.

¹⁴ MACHAJOVÁ, J. *Základy priestupkového práva*. Komentár. Šamorín : Heuréka, 1998, s. 16.

¹⁵ Zákon č. 162/2015 Z. z. *Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov* (ďalej len „Správny súdny poriadok“ alebo „SSP“).

disciplinárne rozkazy orgánov verejnej správy, ktorých preskúmanie vylučuje osobitný predpis.¹⁶

Pre tento žalobný typ je zavedené špecifikum, kde správny súd preskúma žalobou napadnuté rozhodnutie aj mimo rozsahu žalobných bodov, pokiaľ ide, okrem iného, o

- a) základné zásady trestného konania podľa Trestného poriadku,¹⁷ ktoré je potrebné použiť na správne trestanie a
- b) dodržanie zásad ukladania trestov podľa Trestného zákona,¹⁸ ktoré je potrebné použiť aj na ukládanie sankcií v rámci správneho trestania [§ 195 písm. c) a d) SSP].

Zároveň správny súd, za zákonom vymedzených podmienok, môže aj moderovať orgánom verejnej správy uložený druh a výmeru sankcie (§ 198 SSP).

Slovenská právna úprava tak jednoznačne nabáda orgány verejnej správy, ale aj správne súdy, aby považovali správne disciplinárne delikty za veci spadajúce pod „trestné obvinenie“ podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, a teda nabáda na priznanie všetkých práv obvinenej osoby, ako sú jej garantované nielen čl. 6, ale aj čl. 7 a čl. 4 protokolu 7 k Dohovoru.

Judikatúra EŠLP¹⁹ pritom rozlišuje medzi tzv. tvrdým jadrom čl. 6 Dohovoru, kam radí delikty spadajúce pod pojem „trestné obvinenie“ a deliktami „disciplinárnymi“, ktoré pod „trestné obvinenie“ nezaraďuje, ako budeme analyzovať v nasledujúcej časti článku.

2. Relevantné rozhodnutia EŠLP

Záruky uvedené v článku 6 Dohovoru sa uplatňujú len v rámci konania o určení občianskych práv a záväzkov alebo trestného obvinenia.

¹⁶ Pozri napríklad rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Svk/31/2022, ktoré sa týkalo prieskumu uloženia disciplinárneho trestu pokarhania podľa zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody. Správny súd žalobu odmietol ako nepripustnú s poukazom na § 7 písm. h) SSP; následne na to kasačný súd kasačnú sťažnosť sťažovateľa (žalobcu) zamietol a potvrdil tým nepreskúmateľnosť daného disciplinárneho trestu v správnom súdnictve.

¹⁷ Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

¹⁸ Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“).

¹⁹ Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „EŠLP“).

ESLP má rozsiahlu judikatúru týkajúcu sa významu oboch týchto pojmov.²⁰

Význam pojmu občianske práva a záväzky na účely Dohovoru sa často líši od významu pojmu občianske práva vo vnútroštátnom práve. Hoci ESLP v niektorých prípadoch uviedol, že pojem občianskych práv a záväzkov je autonómny a nemožno ho vykladať výlučne odkazom na vnútroštátne právo žalovaného štátu,²¹ zároveň uviedol, že na to, aby sa článok 6 mohol uplatniť, musí vo vnútroštátnom práve existovať právo, ktoré môže ESLP kvalifikovať ako občianske.^{22,23} Článok 6 ods. 1 Dohovoru sa pritom uplatňuje bez ohľadu na postavenie strán, povahu právnych predpisov upravujúcich „spor“ (občianske, obchodné, správne právo atď.) a povahu orgánu s právomocou v danej veci (všeobecný súd, správny orgán atď.).^{24,25}

Z judikatúry ESLP vyplýva, že uplatniteľnosť článku 6 v jeho civilnej vetve predpokladá kumulatívnu prítomnosť všetkých týchto prvkov:

- musí existovať „spor“ o „právo“ alebo „povinnosť“ (vec *Bentham proti Holandsku*, § 32 – 36);
- toto právo alebo povinnosť musí mať základ vo vnútroštátnom práve (vec *Roche*, § 116 – 126);
- a, napokon, právo alebo povinnosť musia mať „občiansko-právnu“ povahu (vec *Ringeisen*, § 94).²⁶

ESLP v nedávnom rozhodnutí vo veci *Grzęda proti Poľsku* z 15. marca 2022, č. sťažnosti 43572/18257, v § 257 a 258 sumarizoval svoj postup v prípade sporov spadajúcich pod civilnú vetvu. ESLP

²⁰ K pojmu trestné obvinenie pozri vec *Engel a ostatní proti Holandsku* z 8 júna 1976, č. sťažnosti 5100/71, 5101/71, 5102/71, 5354/72, 5370/72. K analýze tzv. engelových kritérií pozri napríklad HAMULÁKOVÁ, Z. *Správne delikty právnických osôb - vybrané inštitúty a problémy*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2018, s. 33-34.

²¹ Napríklad vec *Ringeisen proti Rakúsku* zo 16 júla 1971, § 94, alebo vec *König proti Nemecku* z 28 júna 1978, § 88.

²² Vec *Z a ostatní proti Veľkej Británii* z 10 mája 2001, a vec *Roche proti Veľkej Británii* z 19 októbra 2005.

²³ MOLE, N., HARBY, C. The right to a fair trial: A guide to the implementation of Article 6 of the European Convention on Human Rights. In *Human rights handbooks, No. 3*. Strasbourg : Rada Európy, 2006, s. 9-10. Dostupné na: <https://www.refworld.org/reference/research/coe/2006/en/67017>, cit. 2024-07-08.

²⁴ Vec *Bochan proti Ukrajině (č. 2)* [VK], 2015, § 43, vec *Naït-Liman proti Švajčiarsku* [VK], 2018, § 106, vec *Georgiadis proti Grécku*, 1997, § 34.

²⁵ ESLP. Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights Right to a fair trial (civil limb). Strasbourg : Council of Europe/European Court of Human Rights, s. 7. Dostupné na: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_6_civil_eng, cit. 2024-07-08.

²⁶ VITKAUSKAS, D., DIKOV, G. *Protecting the right to a fair trial under the European Convention on Human Rights. A handbook for legal practitioners*. Strasbourg : Council of Europe, 2017, s. 17.

uviedol, že na to, aby: „[257.] sa článok 6 ods. 1 v jeho občianskoprávnej časti mohol uplatniť, musí existovať ‚spor‘ (vo francúzštine „*contestation*“) o právo, o ktorom možno aspoň na základe argumentov povedať, že je uznané podľa vnútroštátneho práva, bez ohľadu na to, či je toto právo chránené podľa Dohovoru. Spor musí byť skutočný a vážny; môže sa týkať nielen skutočnej existencie práva, ale aj jeho rozsahu a spôsobu jeho výkonu; a, napokon, výsledok konania musí byť priamo rozhodujúci pre dané právo, pričom len slabé súvislosti alebo vzdialené dôsledky nestačia na to, aby sa uplatnil článok 6 ods. 1 Dohovoru (pozri okrem mnohých iných aj vec *Baka*, § 100; vec *Lupeni Greek Catholic Parish a ďalší proti Rumunsku* [VK] z 29. novembra 2016, č. sťažnosti 76943/11, § 71; vec *Károly Nagy proti Maďarsku* [VK] zo 14. septembra 2017, č. sťažnosti 56665/09, § 60; a vec *Regner proti Českej republike* [VK] z 19. septembra 2017, č. 35289/11, § 99). Napokon, právo musí byť ‚občianskym‘ právom (pozri vec *Mennitto proti Taliansku* [VK], č. 33804/96, § 23). [258.] Článok 6 ods. 1 nezaručuje žiadny osobitný obsah ‚občianskych práv a povinností‘ v hmotnom práve zmluvných štátov: EŠLP nemôže výkladom článku 6 ods. 1 vytvoriť hmotné právo, ktoré nemá v dotknutom štáte právny základ (pozri napríklad vec *Roche proti Spojenému kráľovstvu* [VK], č. 32555/96, § 119; vec *Boulois proti Luxembursku* [VK], č. 37575/04, § 91; a vec *Károly Nagy*, § 61).⁴²⁷

Dôvod, pre ktorý uvedené uvádzame, je ten, že judikatúra EŠLP odvodila, že disciplinárne konania, kde obvinenej osobe hrozí sankcia v podobe nemožnosti pokračovania vo výkone povolania, sú podradované práve pod civilnú vetvu čl. 6 ods. 1 Dohovoru²⁸ a nie trestnú vetvu. Tento záver bol odvodený napríklad vo vzťahu k lekárom (napr. veci *Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgicku*), sudcom (napr. vec *Ramos Nunes De Carvalho e Sá proti Portugalsku*), prokurátorom (napr. vec *Polyakh a ďalší proti Ukrajine*), notárom (napr. vec *Peleki proti Grécku*), či praktizujúcim právnikom (napr. advokátom) (napr. vec *Reczkowicz proti Poľsku*) a v neposlednom rade aj vo vzťahu k štátnym zamestnancom (napr. vec *Grace Gatt proti Malte* v spojení s vecou *Vilho Eskelinen proti Fínsku*).

²⁷ Vec *Grzęda proti Poľsku* z 15. marca 2022, č. sťažnosti 43572/18257, § 257 a 258.

²⁸ Napríklad vec *Philis proti Grécku* z 27. júna 1997, č. sťažnosti 19773/92, § 45.

2.1 Vec *Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgicku*²⁹

Spojená vec *Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgicku* z 23. júna 1981, č. sťažnosti 6878/75 a 7238/75, je založená na samostatných sťažnostiach troch belgických občanov podaných v rokoch 1974 a 1975 Komisii, ktorá sťažnosti spojila do jedného konania a predložila ich so svojim stanoviskom na ďalšie konanie. Všetci traja sťažovatelia boli lekári a vykonávali súkromnú lekársku prax. Základnou právnou otázkou konania bola nezávislosť a nestrannosť vnútroštátnych orgánov a právo na verejné prejednanie veci v súlade s požiadavkami čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Združením lekárov bolo p. Le Compteovi nariadené pozastavenie výkonu lekárskej praxe na šesť týždňov z dôvodu, že poskytol rozhovor novinárom, pričom Združenie lekárov (Provinčná rada ako prvostupňový orgán) toto vyjadrenie vyhodnotilo ako nezlučiteľné s dôstojnosťou a povestou lekárskeho povolania. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu námietku, pričom Odvolacou radou bolo prvostupňové rozhodnutie potvrdené (konanie pred Provinčnou aj Odvolacou radou je neverejné). Následne sťažovateľ podal odvolanie na Kasačný súd, ktorý odvolanie vyhlásil za neprijateľné z dôvodu nesplnenia procesnej podmienky spočívajúcej v obligatórnom zastúpení advokátom v konaní. Sťažovateľ nerešpektoval zákaz výkonu lekárskej praxe, na základe čoho bolo proti nemu vedené trestné konanie a bol odsúdený na trest odňatia slobody a peňažný trest.

Proti sťažovateľom Van Leuvenovi a De Meyereovi bolo ďalšími lekármi podaných trinásť sťažností na Provinčnú radu z dôvodu porušenia pravidiel profesionálneho správania, a to tým, že systematicky obmedzovali svoje poplatky na sumy, ktoré im preplácala Sociálna poisťovňa, a to aj v prípade práce na pohotovosti a taktiež bezplatne distribuovali do domácností časopis, v ktorom zosmiešňovali ostatných lekárov. Obaja sťažovatelia boli vypočutí Provinčnou radou, pričom priznali obmedzovanie poplatkov pre vlastných klientov, ale obmedzovanie poplatkov pri službách na pohotovosti odmietli. Ďalej popreli, že by v časopise osočovali kolegov. Po vypočutí sťažovatelia vyvesili v čakárni zdravotného strediska informáciu o prvej sťažnosti proti nim a o jej obsahu, pričom toto konanie sťažovatelia nepopreli a uviedli, že

²⁹ Nasledujúci text tvoria preložené citácie z tohto súdneho rozhodnutia, a to za použitia prekladovej aplikácie dostupnej na www.deepl.com, ktoré boli upravené na slovenskú gramatiku a štylistiku a na potreby tohto článku. Súdne rozhodnutie je dostupné na webovom sídle: <https://hudoc.echr.coe.int/>.

majú právo informovať verejnosť o situácii. Provinčnou radou boli sťažovatelia uznaní za vinných z neoprávneného účtovania poplatkov a z osočovania kolegov v časopise a nariadila im pozastavenie výkonu lekárskej praxe na jeden mesiac.

ESLP pomerne jednoznačne určil, že v tomto prípade sa disciplinárne konanie nestotožňuje s trestným obvinením podľa čl. 6 Dohovoru, a preto bolo potrebné na účel jeho aplikovateľnosti skúmať, či sa vo veci rozhodovalo o občianskych právach a povinnostiach. ESLP pri skúmaní tejto otázky poukázal na svoje predchádzajúce rozhodnutia, na základe ktorých sa rozhodovanie o občianskych právach vzťahuje na „všetky konania, ktorých výsledok je rozhodujúci pre súkromné práva a povinnosti“ (vec *Ringeisen proti Rakúsku*, sťažnosť č. 2614/65, § 94) a ďalej uviedol, že pod občianske práva patrí aj rozhodovanie o práve pokračovať vo svojej profesii, na ktorú je potrebné povolenie. Z uvedených dôvodov ESLP vyhodnotil predmetné konanie ako konanie o občianskych právach podľa čl. 6 Dohovoru. Súd dokonca rozšíril aplikovateľnosť čl. 6 Dohovoru nielen na existujúce konania, ale aj na situáciu, kedy sa osoba domnieva, že došlo k zásahu do jej občianskych práv, ale nemala možnosť predložiť vec súdu (alebo inému súdному orgánu), ktorý by splnil požiadavky čl. 6 Dohovoru. Keďže bolo sťažovateľom nariadené pozastavenie výkonu lekárskej praxe, podľa názoru ESLP došlo k zásahu do občianskych práv sťažovateľov a z toho dôvodu mali byť dodržané podmienky čl. 6 Dohovoru.

2.2 Vec *Ramos Nunes De Carvalho e Sá proti Portugalsku*³⁰

Vo veci *Ramos Nunes De Carvalho e Sá proti Portugalsku* zo 6. novembra 2018, č. sťažností 55391/13, 57728/13 a 74041/13, bola sťažovateľkou portugalská sudkyňa, voči ktorej boli vedené dokopy tri disciplinárne konania. Prvé sa týkalo údajných neúčtívých poznámok, ktoré mala sťažovateľka vysloviť na adresu jej kolegu, ktorý bol poverený hodnotením jej „výkonnosti“, počas telefonického rozhovoru s ním. Druhý disciplinárny delikt mala sťažovateľka spáchať tým, že vedome použila v rámci prvého disciplinárneho konania nepravdivé výpovede svedkov. Tretie disciplinárne konanie bolo voči sťažovateľke vedené kvôli jej údajnému ovplyvňovaniu sudcu povereného

³⁰ Nasledujúci text tvoria preložené citácie z tohto súdneho rozhodnutia, a to za použitia prekladovej aplikácie dostupnej na www.deepl.com, ktoré boli upravené na slovenskú gramatiku a štylistiku a na potreby tohto článku. Súdne rozhodnutie je dostupné na webovom sídle: <https://hudoc.echr.coe.int/>.

vyšetrovaním, na ktorého mala vplývať, aby nezačal disciplinárne konanie voči svedkovi, ktorý mal vypovedať nepravdivo.

V prvom disciplinárnom konaní ju Najvyššia súdna rada ako prvoštupňový orgán uznala vinnou a uložila jej sankciu pozastavenia platu na 20 dní. V druhom disciplinárnom konaní bola sťažovateľka tiež uznaná vinnou a bola jej uložená sankcia prerušenia výkonu funkcie sudcu na 100 dní a napokon aj v treťom disciplinárnom konaní bola tiež uznaná vinnou a bola jej uložená sankcia prerušenia výkonu funkcie sudcu na 180 dní. Vo všetkých prípadoch podala sťažovateľka odvolanie na Najvyšší súd, ktorému nebolo vyhovené. Najvyšší súd tieto odvolania zamietol s konštatovaním, že nie je súdom s úplnou jurisdikciou a preskúmava iba nezákonnosť, ktorá by mala za následok zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie konania na príslušný orgán.

Následne na to Najvyššia súdna rada rozhodla, že všetky sankcie sa uložia kumulatívne, a preto bola sťažovateľke uložená jedna sankcia prerušenia výkonu funkcie sudcu na 240 dní. Sťažovateľka namietala, že jej môže byť uložená táto sankcia iba na 100 dní, pretože zvyšok je premlčaný.

ESĽP ako prvé skúmal podmienky prijateľnosti sťažnosti, pričom vláda vo svojom vyjadrení namietala, že konanie nebolo vedené o trestnom obvinení. ESĽP na základe engelových kritérií došiel k rovnakému záveru, t. j. predmetom disciplinárnych konaní proti sťažovateľke nebolo v tomto prípade trestné obvinenie. Prvé kritérium zahŕňa vnútroštátnu kvalifikáciu skutku, pričom v predmetnom prípade sa sťažovateľka dopustila disciplinárneho previnenia a nie trestného činu. Rovnako konanie viedli iba príslušné disciplinárne orgány a nie orgány činné v trestnom konaní. Druhé kritérium zahŕňa povahu deliktu, pričom v predmetnom prípade je postih za disciplinárny delikt smerovaný proti úzkej skupine osôb (v tomto prípade sudcov), a teda nie *erga omnes*. Tretie kritérium sa týka povahy a závažnosti sankcie, ktorú možno za delikt uložiť. Aj keď ESĽP priznáva, že vysoká pokuta môže mať povahu trestnej sankcie, v tomto prípade to tak nebolo.

ESĽP ďalej konštatoval, že Najvyššia súdna rada nespĺňa podmienky súdu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. ESĽP uviedol, že ak správny orgán rozhoduje spory o občianskych právach a povinnostiach a sám nespĺňa podmienky podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, nemusí to nutne znamenať porušenie záruk podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v prípade, ak rozhodnutie správneho orgánu podlieha následnému prieskumu súdnemu orgánu s úplnou jurisdikciou. Z uvedeného dôvodu sa ESĽP zameral na preskúmanie konania pred Najvyšším súdom.

Pri posudzovaní nestrannosti ESLP skonštatoval, že nedošlo k jej porušeniu.

ESLP sa ďalej skúmal neverejnosť konania a absenciu úplnej jurisdikcie. Tu zdôraznil, že druhostupňová inštancia musí disponovať úplnou jurisdikciou s možnosťou preskúmať dôležité skutkové aj právne otázky, inak nemôže zhojiť vady prvostupňového konania pred správnym orgánom. Keďže v predmetnej veci sťažovateľka namietala nesprávne zistený skutkový stav prvostupňovým orgánom a odvolací orgán nebol oprávnený posudzovať skutkové otázky, nemohlo dôjsť zo strany odvolacieho orgánu k zhojeniu vád prvostupňového konania vedeného pred Najvyššou súdnou radou a v tejto časti došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

ESLP teda v tomto prípade konštatoval, že nedostatok verejného pojednania sporu v prvostupňovom konaní nemôže byť zhojený v konaní druhého stupňa v prípade, ak tento druhostupňový orgán nedisponuje úplnou jurisdikciou, a to ani v prípade, ak sa toto konanie vedie verejne. ESLP rozhodol, že došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru spočívajúcom v porušení práva na verejné konanie, ktoré nebolo zhojené v odvolacom konaní pre absenciu úplnej jurisdikcie Najvyššieho súdu.

2.3 Vec *Polyakh a ďalší proti Ukrajine*³¹

Vo veci *Polyakh a ďalší proti Ukrajine* zo 17. októbra 2019, č. sťažnosti 58812/15 sú sťažovatelia kariérni štátni zamestnanci, ktorí pred prepustením na základe zákona o vládnych čistkách (lustráciách) z roku 2014 zastávali určité pozície v štátnej službe. Prvý sťažovateľ začal svoju kariéru ako vyšetrovateľ a potom sa stal okresným prokurátorom v Černigovskej oblasti, predtým pracoval na Černigovskej oblastnej prokuratúre. V bližšie neurčený deň v roku 2005 alebo skôr bol preložený na Generálnu prokuratúru. Dňa 16. októbra 2014 nadobudol účinnosť zákon o vládnych čistkách (lustráciách). Ustanovoval prepustenie osôb, ako sú sťažovatelia, ktoré: (i) zastávali určité funkcie v štátnej službe v období od 25. februára 2010 do 22. februára 2014 („pravidlo jedného roka“) alebo v Komunistickej strane Ukrajinskej SSR pred rokom 1991 alebo (ii) nepodali lustračné vyhlásenia (deklarácie), ako to

³¹ Nasledujúci text tvoria preložené citácie z tohto súdneho rozhodnutia, a to za použitia prekladovej aplikácie dostupnej na www.deepl.com, ktoré boli upravené na slovenskú gramatiku a štylistiku a na potreby tohto článku. Súdne rozhodnutie je dostupné na webovom sídle: <https://hudoc.echr.coe.int/>.

vyžaduje zákon, a zakázal im vykonávať štátnu službu a určité iné zamestnania na desať rokov.

Dňa 13. novembra 2014 podal prvý sťažovateľ žalobu na Okresnom správnom súde v Kyjeve, ktorou sa domáhal svojho opätovného prijatia do zamestnania. Argumentoval najmä tým, že jeho prepustenie na základe zákona bolo v rozpore s ústavnými článkami zakazujúcimi retroaktívne právne predpisy a vyhlasujúcimi, že zodpovednosť musí byť individuálna. Bolo tiež v rozpore so zásadami lustrácie, ktoré schválilo Parlamentné zhromaždenie Rady Európy v rezolúcii č. 1096 z 27. júna 1996 o opatreniach na odstránenie dedičstva bývalých komunistických totalitných systémov a v súvisiacich usmerneniach.

Obdobne argumentovali aj ďalší sťažovatelia.

Vo vzťahu k čl. 6 Dohovoru vláda nespochybnila, že článok 6 je uplatniteľný v rámci jeho „občianskej“ časti. Vnútroštátne právo totiž nevyklučuje prístup na napadnutie prepustenia z funkcií, ktoré sťažovatelia zastávali. To postačuje na záver, že článok 6 Dohovoru je podľa ESĽP uplatniteľný v rámci jeho civilnej časti. ESĽP zobral na vedomie hodnotenie Najvyššieho súdu, podľa ktorého cieľom lustračných opatrení nebolo potrestať dotknutých úradníkov, ale obnoviť dôveru v štátne inštitúcie. Sťažovatelia nastolili otázku, či existovalo dostatočné odôvodnenie pre uplatnenie tak závažných opatrení voči nim. ESĽP sa však domnieva, že to nestačí na zapojenie „trestnej vetvy“ článku 6. Stručne povedané, ESĽP sa domnieva, že povaha a závažnosť opatrení zákona neboli také, aby ich bolo možné považovať za „trestné“ na účely Dohovoru. Preto sa článok 6 neuplatňuje v rámci svojej trestnej vetvy.

ESĽP však v danom prípade napokon konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru, a to v rámci porušenia práva na prerokovanie veci v primeranej lehote, pretože konania pred vnútroštátnymi orgánmi boli vedené od roku 2014 a neboli rozhodnuté do rozhodnutia ESĽP ani v roku 2019.

2.4 Vec *Peleki proti Grécku*³²

Vo veci *Peleki proti Grécku* z 5. marca 2020, č. sťažnosti 69291/12, bola sťažovateľkou notárka, ktorá v máji 2007 a decembri 2007 vypracovala dve zmluvy medzi *Hellenic Real Estate Company* a kláštorom

³² Nasledujúci text tvoria preložené citácie z tohto súdneho rozhodnutia, a to za použitia prekladovej aplikácie dostupnej na www.deepl.com, ktoré boli upravené na slovenskú gramatiku a štylistiku a na potreby tohto článku. Súdne rozhodnutie je dostupné na webovom sídle: <https://hudoc.echr.coe.int/>.

Vatopedi, ktorých predmetom bola výmena nedeliteľného podielu jazerá *Vistonida*, patriaceho kláštora *Vatopedi*, za nehnuteľnosti patriace gréckemu štátu. Na základe disciplinárneho vyšetrovania podal zástupca prokurátora aténskeho súdu prvého stupňa na disciplinárnu radu notárov prvého stupňa návrh na začatie disciplinárneho konania proti sťažovateľke za porušenie Notárskeho poriadku tým, že (i) vyhotovila uvedené zmluvy, hoci vedela, že sporný pozemok bol klasifikovaný ako archeologické nálezisko, ktoré od rozhodnutia ministerstva z roku 1965 tvorí súčasť lokality chránenej zákonom o všeobecnej ochrane historických pamiatok a kultúrneho dedičstva, a (ii) spolu s manželom založila spoločnosť s ručením obmedzeným. Disciplinárna komisia ju uznala za vinnú a rozhodla postúpiť vec odvolaciemu súdu v Aténach v senáte piatich sudcov, aby rozhodol, či má byť trvalo zbavená výkonu svojej funkcie.

Odvolací súd zdôraznil, že zo spisu nevyplýva, že by sťažovateľka v čase podpisu prvej zmluvy v máji 2007 vedela o tom, že celý pozemok bol klasifikovaný ako historická pamiatka, ale že by o tom bola vedela, keby bola dôslednejšia. Uznal ju preto za vinnú z oboch skutkov, ktoré jej boli kladené za vinu. Následne na to podala sťažovateľka odvolanie na trestné oddelenie kasačného súdu, ktorý zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa založenia spoločnosti s ručením obmedzeným, avšak zamietol jej odvolanie v zvyšnej časti.

Sťažovateľka tvrdila, že článok 6 Dohovoru sa v danom prípade mal uplatniť v jeho trestnoprávnom aspekte, okrem iného preto, lebo konanie proti nej bolo po predbežnom vyšetovaní vedené pred trestnými sudcami a prokurátormi a že jej odvolanie bolo podané na trestné oddelenie kasačného súdu. Napokon, sankcie, ktoré jej mohli byť uložené, mali podľa jej názoru vzhľadom na ich závažnosť trestnoprávny charakter. Vláda uvedené odmietla a poukázala na to, že uvedené konanie malo administratívny charakter a že predmetné delikty sa týkali porušenia pracovných povinností a nemali trestnoprávny charakter. Okrem toho podľa názoru vlády uplatnený trest – dočasný zákaz výkonu funkcie – je štandardným disciplinárnym trestom, ktorý nedosahuje úroveň závažnosti porovnateľnú s trestnými sankciami.

ESĽP opätovne potvrdil autonómnosť výkladu pojmu „trestné obvinenie“ podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru. Podľa jeho ustálenej judikatúry sa existencia alebo neexistencia trestného obvinenia musí posudzovať na základe troch kritérií, všeobecne označovaných ako engelovské kritériá. V rôznych prípadoch ESĽP posudzoval uplatniteľnosť článku 6 ods. 1 Dohovoru v jeho trestnoprávnom aspekte na disciplinárne

konania a dlhodobo zastával názor, že disciplinárne konanie, ako také, nespadá do rámca trestných vecí. ESLP tiež opakoval, že skutočnosť, že skutky, ktoré môžu viesť k disciplinárnej sankcii, predstavujú aj trestné činy, nepostačuje to však na to, aby sa osoba zodpovedná podľa disciplinárneho práva považovala za „obvinenú“ z trestného činu. ESLP nevidí dôvod, prečo by sa mal v tomto prípade od tohto prístupu odchyliť. Predovšetkým konštatoval, že administratívne normy uplatnené v napadnutom konaní spadajú pod disciplinárny režim uplatniteľný na notárov. Skutky, z ktorých bola sťažovateľka obvinená, a ktoré, ako tvrdí, spadali do pôsobnosti trestného práva, boli tiež v rozpore aj s Notárskym poriadkom. Napokon, pokiaľ ide o prísnosť trestu, ktorý bol sťažovateľke uložený, ESLP poznamenal, že aj trvalý zákaz výkonu funkcie má vo všeobecnosti disciplinárny charakter. Konštatoval tiež, že trest ustanovený zákonom nebol svojou závažnosťou porovnateľný s trestnými sankciami. Za týchto okolností sa domnieval, že disciplinárne konanie vedené proti sťažovateľke a následné súdne konanie nespadá do pôsobnosti trestnoprávneho aspektu článku 6 Dohovoru.

Pokiaľ vláda spochybňovala aplikovateľnosť občianskoprávneho aspektu článku 6 Dohovoru na konanie pred disciplinárnou komisiou prvého stupňa, ESLP zopakoval, že na to, aby sa článok 6 ods. 1 mohol aplikovať v rámci svojej „občianskoprávnej“ vetvy, musí existovať „spor“ o „právo“, o ktorom možno povedať, že je, aspoň pravdepodobne, uznané vnútroštátnym právom, bez ohľadu na to, či je toto právo chránené Dohovorom alebo nie. Musí ísť o skutočný a vážny spor, ktorý sa môže týkať samotnej existencie práva, ako aj jeho rozsahu alebo spôsobu jeho výkonu. A, napokon, výsledok konania musí byť pre dotknuté právo priamo rozhodujúci; slabá súvislosť alebo vzdialené dôsledky nestačia na to, aby sa uplatnil článok 6 ods. 1 Dohovoru. ESLP tiež pripomína, že podľa jeho ustálenej judikatúry disciplinárne konania, ktoré sa týkajú, ako v tomto prípade, práva pokračovať vo výkone povolania na základe samostatnej zárobkovej činnosti, môžu viesť k „spochybneniu“ občianskych práv podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru. ESLP preto uznáva, že článok 6 ods. 1 Dohovoru sa v občianskoprávnom aspekte uplatňuje nielen v prípade, keď sa na sťažovateľa vzťahuje dočasný zákaz alebo trvalý zákaz, ale aj v prípade uloženia peňažnej pokuty. Skutočný výsledok konania nie je nevyhnutný na určenie uplatniteľnosti článku 6 ods. 1 Dohovoru; v prípade potreby môže postačovať, že je ohrozené právo na výkon povolania, a to len preto, že pozastavenie výkonu povolania je uvedené v zozname možných sankcií

voči sťažovateľovi. Z toho vyplýva, že článok 6 Dohovoru je v tomto prípade uplatniteľný v jeho občianskoprávnom aspekte.

2.5 Vec *Reczkowicz proti Poľsku*³³

Vo veci *Reczkowicz proti Poľsku* z 22. júla 2021, č. sťažnosti 43447/19, bola sťažovateľkou praktizujúca advokátka, ktorá bola v dôsledku disciplinárneho konania dočasne pozbavená výkonu svojej funkcie. Sťažovateľka namietala, že disciplinárny senát Najvyššieho súdu Poľskej republiky (ďalej len ako „Najvyšší súd“), ktorý sa zaoberal jej prípadom v rámci súdneho prieskumu, nebol nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom a namietala porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru.

Podľa sťažovateľky nebol proces menovania sudcov do Disciplinárnej komory Najvyššieho súdu transparentný ani nezávislý a bol v rozpore s vnútroštátnym právom vrátane poľskej ústavy, keďže prezident vyhlásil voľné miesta na Najvyššom súde bez kontrasignácie predsedu vlády. Uskutočnené výberové konanie bolo podľa sťažovateľky povrchné a neposkytovalo záruky nezávislosti alebo nestrannosti vybraných kandidátov. Národná súdna rada Poľska, ako orgán, ktorý má podľa Ústavy Poľskej republiky zabezpečovať nezávislosť súdov a sudcov a ktorý prezidentovi navrhuje kandidátov na vymenovanie, podľa sťažovateľky vykonala krátke, chaotické a povrchné preskúmanie prihlášok a individuálne pohovory s uchádzačmi trvali iba niekoľko minút, i keď sa na 44 vyhlásených voľných pozícií prihlásilo 216 kandidátov. Podľa sťažovateľky bolo výsledkom, že boli vybraní len tí uchádzači, ktorých podporovali „autority“ a ktorí s nimi boli prepojení, pričom súčasne podporovali v tom čase práve prebiehajúcu reformu justície v Poľsku.

Ako prvé ESLP konštatoval, keďže tu bol spor, či sa ustanovenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru na tento prípad vzťahujú v jeho trestnoprávnej alebo občianskoprávnej vetve, že podľa ustálenej judikatúry disciplinárne konania, v ktorých je ohrozené právo pokračovať vo výkone povolania, vytvárajú spory o občianske práva, a preto sa nestotožnil s tvrdením sťažovateľky, že v predmetnej veci išlo o trestné obvinenie.

³³ Nasledujúci text tvoria preložené citácie z tohto súdneho rozhodnutia, a to za použitia prekladovej aplikácie dostupnej na www.deepl.com, ktoré boli upravené na slovenskú gramatiku a štylistiku a na potreby tohto článku. Súdne rozhodnutie je dostupné na webovom sídle: <https://hudoc.echr.coe.int/>.

Z uvedeného dôvodu sa na predmetné konanie vzťahovali záruky čl. 6 ods. 1 Dohovoru práve v časti občianskych práv.

Na to, aby bolo možné posúdiť, či nezrovnalosti v postupe menovania sudcov boli také závažné, že mali za následok porušenie práva na súd zriadený zákonom, EŠLP vykonal trojstupňový test formulovaný vo veci *Guðmundur Andri Ástráðsson proti Islandu* (sťažnosť č. 26374/18) pozostávajúci z troch kritérií, ktoré sú posudzované kumulatívne.

V rámci prvého kritéria EŠLP skúmal, či ide o zjavné porušenie vnútroštátneho práva v tom zmysle, že porušenie musí byť objektívne a zároveň skutočne identifikovateľné. Neexistencia takéhoto porušenia však podľa EŠLP nevylučuje možnosť porušenia práva na súd zriadený zákonom, pretože postup, ktorý je síce zdanlivo v súlade s domácimi pravidlami, môže napriek tomu mať dôsledky, ktoré sú nezlučiteľné s cieľom a účelom vnútroštátneho práva.

V rámci druhého kritéria EŠLP skúmal predmetné porušenie vo svetle predmetu a účelu požiadavky súdu zriadeného zákonom, a to konkrétne v zabezpečení schopnosti súdnictva vykonávať svoje povinnosti bez neprimeraných vonkajších zásahov a tým zabezpečiť zachovanie právneho štátu a deľbu moci. Preto aj na tento účel sa podľa EŠLP porušenia čisto technickej povahy, ktoré nemajú žiadny vplyv na legitímnosť postupu vymenovania, musia považovať za porušenia, ktoré nedosahujú príslušnú intenzitu. Naopak, porušenia, ktoré úplne nerešpektujú najzákladnejšie pravidlá menovania sudcov alebo porušenia, ktoré by inak mohli ohroziť účel vyplývajúci z požiadavky súdu „ustanoveného zákonom“, sa musia považovať za porušenie tejto požiadavky.

V rámci tretieho kritéria EŠLP posudzoval, či je možné vykonanie súdneho prieskumu vnútroštátnymi súdmi, ako prostriedok nápravy neželaného stavu, pričom EŠLP zdôraznil, že posúdenie právnych účinkov takéhoto porušenia vnútroštátnymi súdmi sa musí vykonať na základe príslušnej judikatúry EŠLP a z nej odvodených zásad.

Pri posudzovaní naplnenia prvého kritéria testu EŠLP zdôraznil, že síce právo na súd zriadený zákonom je samostatným právom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, je tu daný veľmi úzky vzájomný vzťah medzi týmto konkrétnym právom a zárukami nezávislosti a nestrannosti, pričom všetky tri prvky slúžia ako rozdielne záruky spravodlivého súdneho konania. EŠLP v tejto veci konštatoval vzájomnú koreláciu medzi inštitucionálnymi požiadavkami čl. 6 ods. 1 Dohovoru a deľbou moci. Právo na súd zriadený zákonom je podľa EŠLP odrazom princípu právneho

štátu a zohráva dôležitú úlohu pri presadzovaní nezávislosti a legitímnosti súdництва. V tejto spojitosti treba zdôrazniť, že podľa ESĽP, ako už vyplynulo z veci *Guðmundur Andri Ástráðsson proti Islandu*, nezávislosť súdu zriadeného zákonom sa vzťahuje nielen na nevyhnutnú personálnu, ale aj inštitucionálnu nezávislosť, ktorá je nevyhnutná pre nestranné rozhodovanie, pričom je samotným predpokladom nestrannosti. Táto nezávislosť je charakteristická jednak stavom mysle, ktorý vyznačuje sudcovu odolnosť voči vonkajšiemu tlaku a morálnu integritu, a súčasne súbor inštitucionálnych a procesných záruk zahŕňajúcich postup menovania sudcov, ktorý zabezpečí ich nezávislosť, pričom nenej dôležité sú výberové kritériá, ktoré musia poskytnúť záruky proti nenáležitému ovplyvňovaniu a neobmedzenej ingerencie zo strany zákonodarnej a výkonnej moci, a to tak v počiatkovej fáze menovania sudcu, ako aj počas výkonu jeho funkcie. ESĽP však tieto záruky v tomto prípade nenašiel. Môžeme si v tomto prípade povšimnúť, že sa ESĽP zaoberal otázkou dodržania princípu deľby moci, ako jedného zo základných princípov právneho štátu, ktorého vyjadrenie nachádzame aj v poľskej ústave.

V rámci posudzovania naplnenia druhého kritéria testu ESĽP vychádzal, okrem iného, aj z tej skutočnosti, že novelou z roku 2017 došlo k zbaveniu poľského súdництва práva nominovať a voliť členov Národnej súdnej rady (po legislatívnej reforme v roku 2017 bolo 15 sudcov ako členov Národnej súdnej rady volených poľským parlamentom). Podľa ESĽP tým táto novela prakticky eliminovala predchádzajúci zastupiteľsky systém a zároveň záruky nezávislosti súdництва, čo malo umožniť výkonnej a zákonodarnej moci či už priamo alebo nepriamo zasahovať do procesu menovania príslušných kandidátov za členov Národnej súdnej rady, čo malo mať za následok nedodržanie princípu deľby moci a nezávislosti súdництва. Zároveň, právomoc podať návrh na vymenovanie sudcov do disciplinárnej komory Najvyššieho súdu prezidentom Poľska bola zverená Národnej súdnej rade, orgánu, pri ktorom podľa ESĽP, ako bolo naznačené vyššie, po prijatí novely v roku 2017 absentovali dostatočné záruky nezávislosti od zákonodarnej a výkonnej moci. Podľa ESĽP tento nenáležitý vplyv zákonodarnej a výkonnej moci na poľské súdnictvo, ktorý sa mal v konečnom dôsledku odzrkadliť aj na menovaní sudcov do disciplinárnej komory Najvyššieho súdu, je sám o sebe nezlučiteľný s čl. 6 Dohovoru.

V rámci posudzovania naplnenia tretieho kritéria testu ESĽP konštatoval, že sťažovateľ nemal k dispozícii žiadne opravné prostriedky,

ktorými by mohol namietat nedostatky v postupe menovania sudcov disciplinárnej komory Najvyššieho súdu a tým dosiahnuť nápravu.

Na základe vyššie vykonaného testu ESLP dospel k záveru, že v tomto prípade došlo k zjavnému porušeniu vnútroštátneho práva Poľska vo vzťahu k procesu menovania sudcov do Disciplinárnej komory Najvyššieho súdu, Zároveň ESLP dospel k záveru, že nezrovnalosti v procese menovania ohrozili legitimitu Disciplinárnej komory Najvyššieho súdu ako takej v takej intenzite, že disciplinárnej komore zloženej z takto vymenovaných sudcov chýbali atribúty tribunálu, ktorý je na účely čl. 6 ods. 1 Dohovoru zákonný, čím podľa ESLP došlo k porušeniu tohto článku Dohovoru.

2.6 Vec *Grace Gatt proti Malte*³⁴

Vo veci *Grace Gatt proti Malte* z 8. októbra 2019, č. sťažnosti 46466/16, bola sťažovateľka príslušníčkou policajného zboru od roku 1990. V bližšie neurčený deň jej syn vážne ochorel a musel byť niekoľkokrát letecky prevezený do Spojeného kráľovstva. Na tento účel sťažovateľka a niektorí jej kolegovia zorganizovali finančnú zbierku, na ktorú však nemali povolenie. V dôsledku toho bola sťažovateľka dočasne suspendovaná. Sťažovateľka bola obvinená pred magistrátnym súdom ako trestným súdom z podvodu a vyberania finančných prostriedkov bez predchádzajúceho povolenia. V bližšie neurčený deň bola uznaná vinnou z druhého z uvedených trestných činov, no nie z prvého. Sťažovateľka bola následne po dobu šiestich mesiacov pod probačným dohľadom. Vzhľadom na nepriaznivú finančnú situáciu (od júna 2001 do novembra 2005 dostávala len polovicu zo svojho platu) začala pracovať ako súkromný detektív, avšak bez toho, aby požiadala o príslušné povolenie stáleho tajomníka príslušného ministerstva. Taktiež nežiadala o povolenie opustiť krajinu. Medzi prípadmi, na ktorých pracovala ako súkromný detektív, bol aj prípad týkajúci sa dcéry istej Malťanky, ktorá bola unesená a odvezená do Sýrie. Sťažovateľke sa jej ju podarilo vypátrať a priviesť späť na Maltu. V tejto súvislosti poskytla viaceré rozhovory novinám a raz bola aj hostkou televíznej relácie.

Medzitým, dva týždne po rozhovore odvysielanom v televízii, bolo sťažovateľke oznámené, že bolo voči nej začaté disciplinárne konanie

³⁴ Nasledujúci text tvoria preložené citácie z tohto súdneho rozhodnutia, a to za použitia prekladovej aplikácie dostupnej na www.deepl.com, ktoré boli upravené na slovenskú gramatiku a štylistiku a na potreby tohto článku. Súdne rozhodnutie je dostupné na webovom sídle: <https://hudoc.echr.coe.int/>.

za to, že znevážila dobré meno policajného zboru; odišla do zahraničia bez povolenia maltskej Komisie pre verejnú službu, vykonávala súkromnú prácu bez povolenia a vystupovala v televízii bez povolenia v rozpore s príslušným disciplinárnym poriadkom. Zo strany policajného komisára bola informovaná, že tieto disciplinárne delikty sú v rozpore s maltským zákonom o policajnom zbore, za ktoré môže byť prepustená. Tiež bola informovaná zo strany policajného komisára, že bude zvolaná Rada policajného zboru, aby posúdila voči nej vznesené obvinenia a zaslala správu o výsledku jej posúdenia Komisii pre verejnú službu, ktorá mala v jej veci rozhodnúť. Sťažovateľka u policajného komisára namietala, že Rada policajného zboru, ktorej členov menoval, nemôže byť nestranná a nezávislá, keďže jej členovia sú mu služobne podriadení. Sťažovateľka voči danému vzniesla aj námietku, ktorá však bola zamietnutá. Rada policajného zboru uznala sťažovateľku za vinnú a postúpila o danom správu Komisii pre verejnú službu. Komisia pre verejnú službu, ktorá ešte vypočula 15 svedkov, následne navrhla predsedovi vlády, aby bola sťažovateľka prepustená. Koncom roku 2006 bolo schválené jej prepustenie zo strany predsedu vlády s okamžitou platnosťou a v dôsledku tohto rozhodnutia sťažovateľka prišla o polovicu svojho platu počas trvania jej suspendovania, ako aj o všetky budúce platy. Sťažovateľka neskôr žiadala Komisiu pre verejnú službu o prehodnotenie jej veci, avšak Komisia pre verejnú službu jej žiadosť zamietla.

Sťažovateľka sa v tejto veci obrátila aj na príslušný civilný súd. Rozhodnutím z júla 2015 civilný súd zamietol všetky jej nároky. Mal za to, že od momentu prijatia do policajného zboru sa sťažovateľka dobrovoľne podriadila zákonu o policajnom zbore a príslušnému disciplinárnemu poriadku. Ten sa vzťahoval aj na policajtov, ktorí boli dočasne pozbavení výkonu služby s nárokom na polovičný plat. Sťažovateľka sa v danej veci tiež obrátila na ústavný súd, ktorý jej nevyhovел a jej sťažnosť odmietol, keďže mal taktiež za to, že na jej prípad sa nevzťahuje čl. 6 Dohovoru z dôvodu existencie „osobitného puta dôvery a lojality“ spätého s výkonom povolania príslušníka policajného zboru.

Sťažovateľka sa následne obrátila na EŠLP, kde namietala, okrem iného, porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru, a to z dôvodu, že v disciplinárnom konaní vedenom voči nej mal rozhodovať tribunál, ktorý nebol nezávislý a nestranný. Disciplinárne konania štátnych zamestnancov zásadne spadajú do rámca aplikovateľnosti čl. 6 v jeho občianskoprávnej hlave, pričom sa pri nich aplikuje aj tzv. Vilho Eskelinen test.

Vilho Eskelinen test pritom predstavuje aj v prípadoch disciplinárnych konaní štátnych zamestnancov rozhodujúcu doktrínu, na základe ktorej ESLP rozhodne o aplikovateľnosti, resp. neaplikovateľnosti práva na spravodlivý proces zaručeného Dohovorom v konkrétnom prípade. V samotnom rozsudku Vilho Eskelinen nenachádzame výslovne zmienku o možnosti aplikácie tejto doktríny na disciplinárne konania štátnych zamestnancov. ESLP v ňom ale uviedol, že bežné pracovné spory štátnych zamestnancov ako sú tie o mzdy, náhrady a ďalšie podobné nároky, nemôžu byť v zásade vyňaté spod ochrany zaručenej čl. 6 Dohovoru. Až ďalšia judikatúra aplikujúca novú doktrínu so sebou priniesla rozšírenie aj na ďalšie spory štátnych zamestnancov, a teda aj konečné dopady zavedenia novej doktríny. Konkrétne ESLP v rozsudku *Bayer proti Nemecku* judikoval, že výpočet „bežných pracovných sporov“ sa neobmedzuje iba na „mzdy, príplatky a ďalšie podobné nároky“, z titulu, že v rozsudku Vilho Eskelinen išlo iba o demonštratívny výpočet príkladov takýchto sporov. Uvedeným ESLP prakticky „otvoril dvere“ aplikácii čl. 6 na celý rad ďalších sporov štátnych zamestnancov, ktoré sa dovtedy považovali mimo rámca čl. 6 aj v jeho civilnej časti. Od jeho uvedenia do života sa teda Vilho Eskelinen test aplikuje na široké spektrum sporov štátnych zamestnancov, vrátane sporov týkajúcich sa prijatia alebo vymenovania, samotnej kariéry štátneho zamestnanca a jeho kariérneho postupu, preloženia, ale aj, ako už bolo spomínané, skončenia jeho služby a disciplinárnych konaní vedných proti nemu.³⁵

Vo veci *Vilho Eskelinen* tak ESLP sumarizoval, že na to, aby sa štát mohol pred ESLP odvolávať na postavenie žalobcu ako štátneho zamestnanca pri vylúčení ochrany zakotvenej v článku 6, musia byť splnené dve podmienky. Po prvé, štát musel vo svojom vnútroštátnom práve výslovne vylúčiť prístup k súdu pre danú funkciu alebo kategóriu zamestnancov. Po druhé, vylúčenie musí byť odôvodnené objektívnymi dôvodmi v záujme štátu. Samotná skutočnosť, že žiadateľ pracuje v odvetví alebo na útvare, ktorý sa podieľa na výkone právomocí zverených mu verejným právom, nie je sama osebe rozhodujúca. Na to, aby bolo vylúčenie odôvodnené, nestačí, aby štát preukázal, že dotknutý štátny zamestnanec sa podieľa na výkone verejnej moci, alebo že medzi štátnym zamestnancom a štátom ako zamestnávateľom existuje, slovami ESLP vo veci *Pellegrin*, „osobitné puto dôvery a lojality“. Je tiež na

³⁵ JANČÁT, L. (Ne)aplikácia čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vo svetle testu Vilho Eskelinen. In *Acta Facultatis Iuridica*, vol. 39, č. 2 (2020), s. 118-119. Dostupné na: <https://afi.flaw.uniba.sk/index.php/AFI/article/view/620/454>, cit. 2024-07-08.

štáte, aby preukázal, že predmet predmetného sporu súvisí s výkonom štátnej moci alebo že spochybnil toto osobitné puto. V zásade teda nemožno odôvodniť vylúčenie bežných pracovných sporov, ako sú spory týkajúce sa plátov, príplatkov alebo podobných nárokov, zo záruk článku 6 na základe osobitnej povahy vzťahu medzi konkrétnym štátnym zamestnancom a príslušným štátom. V skutočnosti sa bude predpokladať, že sa článok 6 uplatňuje. Bude na odporujúcej vláde, aby preukázala, po prvé, že žiadateľ – štátny zamestnanec nemá právo na prístup k súdu podľa vnútroštátneho práva a po druhé, že vylúčenie práv podľa článku 6 pre štátneho zamestnanca je odôvodnené.³⁶

V tomto prípade ESLP konštatoval, že sťažovateľka mala na vnútroštátnej úrovni nárok na prístup k súdu, kde mohla napadnúť svoje prepustenie a tým doceliť zrušenie prepustenia a vrátenia veci na ďalšie rozhodnutie, čo vláda Malty na rozdiel od príslušných súdov ani nerozporovala. Na základe daného nebolo splnené prvé kritérium Vilho Eskelinen testu, preto sa na disciplinárne konanie vedené proti sťažovateľke vzťahoval čl. 6 Dohovoru v jeho civilnej časti (kritériá musia byť splnené kumulatívne).

ESLP sa následne zaoberal otázkou nezávislosti a nestrannosti Rady policajného zboru, ktorej členov menoval policajný komisár, ktorý vzniesol disciplinárne obvinenia voči sťažovateľke a ktorá mala tieto disciplinárne obvinenia posudzovať. ESLP videl problém v tom, že všetci členovia rady, ktorí boli vymenovaní policajným komisárom, boli mu podriadení, čím bola podľa názoru ESLP spochybnená ich nezávislosť a nestrannosť v posudzovaní disciplinárneho obvinenia vzneseného voči sťažovateľke. Navyše, všetci členovia boli menovaní *ad hoc* a zo zápisnice z pojednávania vyplynulo, že právne námietky, ktoré vzniesla sťažovateľka a jej obhajca, boli zaslané právnikovi a rozhodnutie zamietnuť tieto námietky radou výlučne vychádzalo z názoru tohto „externého“ právnika.

Pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti sa nepodarilo preukázať podľa ESLP ani Komisii pre verejnú službu, keďže policajný komisár mal osloviť predsedu tejto komisie ohľadom otázky primeraného trestu pre sťažovateľku, pričom Rada policajného zboru nemala podľa vnútroštátneho práva právo navrhovať trest, ale bolo výlučne na samej komisii, aby navrhla sankciu, a to na základe posúdenia veci touto radou. ESLP navyše uviedol, že predseda Komisie pre verejnú službu mohol byť vystavený ovplyvňovaniu, a teda bola spochybnená nestrannosť

³⁶ Vec *Vilho Eskelinen proti Fínsku* z 19. apríla 2007, č. sťažnosti 63235/00.

celej tejto komisie. Vo vzťahu k predsedovi maltskej vlády ESLP uviedol, že nie je „súdnym orgánom“ s plnou jurisdikciou a neposkytuje záruky podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

K vnútroštátnym súdom ESLP uviedol že nevykonali dostatočný súdny prieskum predsúdnych konaní, keď sa nezaoberali otázkou nezávislosti a nestrannosti Rady policajného zboru a Komisie pre verejnú službu. Vo veci *Grace Gatt proti Malte* dospel ESLP na základe vyššie uvedených skutočností k záveru, podľa ktorého daný spor podradil pod civilnú vetvu čl. 6 ods. 1 Dohovoru a tiež rozhodol o porušení tohto článku, a to z dôvodu nedostatku záruk prejednanía veci nezávislým a nestranným tribunálom.

Záver

Po analýze a sumarizácii predchádzajúceho textu a z uvedeného rozboru vyplývajú určité závery, ktoré si teraz dovoľíme sformulovať.

V prvom rade treba povedať, že možno vidieť určitý odklon od toho, ako je ponímané obvinenie zo spáchania disciplinárneho deliktu v slovenskom právnom poriadku a ako je ponímané z pohľadu ESLP. Slovenský právny poriadok z dôvodu textácie Správneho súdneho poriadku zásadne posudzuje obvinenia z disciplinárnych deliktov ako vec správneho trestania, pričom z národnej súdnej judikatúry³⁷ vyplýva, že ju zároveň považuje za vec trestného obvinenia v zmysle požiadaviek čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Na druhej strane, ESLP uvádza, že na to, aby bola aplikovaná trestná vetva čl. 6 ods. 1 Dohovoru, musia byť v danom prípade naplnené engelove kritériá, pričom tieto kritériá štandardne v disciplinárnych konaniach naplnené nebývajú.³⁸ Na naplnenie engelových kritérií a podradenie veci pod trestnú vetvu pritom nestačí, že daný čin môže byť označený národným právnym poriadkom nielen za disciplinárny delikt, ale zároveň aj za trestný čin.

Vzhľadom však na skutočnosť, že pri disciplinárnych sankciách môže osobe hroziť uloženie sankcie zákazu výkonu určitej činnosti (či

³⁷ Pozri najmä HORVAT, M. Etický kódex a správne disciplinárne delikty In *Acta Iuridica Olomucensia*, v tlači.

³⁸ Výnimkou môžu byť disciplinárne konania týkajúce sa osôb pozbavených osobnej slobody; pozri napríklad vec *Campbell a Fell proti Veľkej Británii* alebo vec *Ezeh a Connors proti Veľkej Británii*; HORVAT, M., HAMULÁKOVÁ, Z. Správne disciplinárne delikty členov stavovských komôr so zameraním na vyčiarknutie člena z komory. In KOŠIČIAROVÁ, S., GAJDOŠOVÁ, M. (eds). *Stavovská a profesijná organizácia - subjekt verejnej správy*. Trnava : Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2023, s. 79 a nasl.

už definitívne alebo na určitý čas), tak v danom prípade vidí ESLP naplnenie civilnej vetvy čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Dôležité, rovnako ako pri trestnej vetve, je to, čo obvinenej osobe hrozí a nielen to, čo jej reálne bolo ako sankcia uložené. ESLP dokonca rozšíril aplikovateľnosť čl. 6 Dohovoru aj na situáciu, kedy sa osoba domnieva, že došlo k zásahu do jej občianskych práv, ale nemala možnosť predložiť vec súdu (alebo inému obdobnému orgánu) ktorý by splňal požiadavky čl. 6 Dohovoru.

V tejto súvislosti preto ESLP vymedzil autonómne poňatie pojmu občianske právo alebo záväzok, a to na účely výkladu Dohovoru a jeho čl. 6.

Uvádza, že pojem občianskych práv a záväzkov podľa článku 6 Dohovoru má tieto rozmery: 1) právo alebo záväzok musí mať základ vo vnútroštátnom práve; 2) musí mať občianskoprávnu povahu a 3) musí existovať skutočný spor, ktorý 4) sa musí priamo týkať práv a povinností s'ťažovateľa. Všetky uvedené podmienky musia byť splnené kumulatívne, aby bolo možné uplatniť článok 6 ods. 1 Dohovoru.³⁹

V prípade niektorých disciplinárnych deliktov, kde ide o disciplinárne delikty štátnych zamestnancov a kde je tým pádom dané osobitné puto dôvery a lojality medzi zamestnancom a štátom (napr. profesionálni vojaci alebo policajti), je daná možnosť vylúčenia prístupu k súdu, a to na základe vnútroštátneho právneho poriadku. Ani to však ešte samé osebe nemusí byť postačujúce na to, aby ESLP netrval na dodržaní pravidiel čl. 6 ods. 1 Dohovoru, a to v prípade, ak je naplnený tzv. Vilho Eskelinen test. Pri ňom musí byť preukázané, že, po prvé, štát vo svojom vnútroštátnom práve výslovne vylúčil prístup k súdu pre danú funkciu alebo kategóriu zamestnancov a, po druhé, že toto vylúčenie je odôvodnené objektívnymi dôvodmi v záujme štátu. Dôkazné bremeno je na štáte, aby preukázal, že vylúčenie práv podľa článku 6 Dohovoru pre štátneho zamestnanca je odôvodnené.

Z daného vyplýva, že nami ustanovená hypotéza (národná a nadnárodná judikatúra ponímajú správne disciplinárne delikty vo vzťahu k aplikácii čl. 6 Dohovoru odlišne) bola overená a potvrdená. Zároveň z textu syntézou poznatkov plynie, že pri správnych disciplinárnych deliktoch postačuje z pohľadu ESLP dodržať požiadavky princípov trestania výlučne v režime čl. 6 ods. 1 Dohovoru a nie aj jeho ďalších požiadaviek (vyžadovaných pri trestnej vetve tohto článku) v čl. 6 ods.

³⁹ HIRVELÄ, P., HEIKKILÄ S. Civil Rights and Obligations. In *Right to a Fair Trial: A Practical Guide to the Article 6 Case-Law of the European Court of Human Rights*. Brussels : Intersentia, 2021, s. 7.

2 a 3, čl. 7 a čl. 4 protokolu 7 k Dohovoru. Národná judikatúra sa však prikláňa práve k tomuto širšiemu poňatiu.

Vo všeobecnosti potom samotná skutočnosť, že národná právna úprava nie úplne korešponduje s nadnárodnými požiadavkami, nie je sama o sebe nevhodná.⁴⁰ Zásadne totiž v našom prípade rozširuje možnosti ochrany poskytovanej osobe, ktorá je obvinená zo spáchania určitého deliktu.⁴¹ Ako aj uvádza ESĽP ak správny orgán rozhoduje spory o občianskych právach a povinnostiach a sám nespĺňa podmienky podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, nemusí to nutne znamenať porušenie záruk podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v prípade, ak rozhodnutie správneho orgánu podlieha následnému prieskumu súdnemu orgánu s úplnou jurisdikciou, čo je práve prípad slovenskej právnej úpravy.

Na druhej strane však potom tento prístup kladie vyššie nároky na odôvodnenie postupu jednotlivých orgánov verejnej moci, ktoré vystupujú v konaní o vyvedení zodpovednosti. Z medzinárodných záväzkov plynie, aby tento postup bol skutkovo a právne bezchybný, kde zárukou tohto postupu je nezávislý a nestranný prieskum správnymi súdmi, pričom na tieto kvality nazerá ja samotný ESĽP pri svojej činnosti.

Úlohou ESĽP je totiž zabezpečiť, aby zmluvné strany dodržiavali svoje záväzky vyplývajúce z Dohovoru; neprináleží mu preto zaoberať sa skutkovými alebo právnymi chybami, ktorých sa dopustil vnútroštátny súd, pokiaľ nemohli mať nepriaznivý vplyv na práva a slobody chránené Dohovorom,⁴² resp. ak nemôžu predstavovať „nedostatok spravodlivosti“ nezlučiteľný s článkom 6 Dohovoru.⁴³ Úlohou ESĽP podľa článku 6 Dohovoru je preskúmať sťažnosti, ktoré tvrdia, že vnútroštátne súdy nerešpektovali konkrétne procesné záruky uvedené v tomto ustanovení alebo že vedenie konania ako celku nezaručilo sťažovateľovi spravodlivý proces.⁴⁴ ESĽP nie je povinný konať ako súd štvrtej inštalácie a nespochybňuje podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru

⁴⁰ Nemusí to však vždy platiť; k problémom ohľadne dodržania princípu *ne bis in idem* pozri napríklad HORVAT, M., HAMULÁKOVÁ, Z. Správne disciplinárne delikty členov stavovských komôr so zameraním na vyčiarknutie člena z komory. In KOŠIČIAROVÁ, S., GAJDOŠOVÁ, M. (eds.) *Stavovská a profesijná organizácia - subjekt verejnej správy*. Trnava : Typi Universitatis Tymaviensis, 2023, s. 88.

⁴¹ Porovnaj HORVAT, M. Správne disciplinárne delikty študentov vysokých škôl. In FRUMAROVÁ, K., MELOTÍKOVÁ, P. (eds.) *Poceta Vladimíru Sládečkovi*. Praha : Leges, 2024, s. 157.

⁴² Pozri napríklad vec *García Ruiz proti Španielsku* [VK], č. sťažnosti 30544/96, § 28.

⁴³ Pozri vec *De Tommaso proti Taliansku* [VK] z 23. februára 2017, č. sťažnosti 43395/09, § 169 – 170.

⁴⁴ Pozri napríklad vec *Centro Europa 7 S.r.l. a Di Stefano proti Taliansku* [VK], č. sťažnosti 38433/09, § 197.

posúdenia vykonané vnútroštátnymi súdmi, pokiaľ ich závery nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.⁴⁵

ESLP pripomína, že podľa jeho ustálenej judikatúry odrážajúcej zásadu spojenú s riadnym výkonom spravodlivosti musia súdne rozhodnutia dostatočne uvádzať dôvody, na ktorých sú založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže líšiť podľa povahy rozhodnutia a musí sa analyzovať vo svetle okolností každého prípadu.⁴⁶ Bez toho, aby sa vyžadovala podrobná odpoveď na každý argument predložený žalobcom, táto povinnosť predpokladá, že účastník súdneho konania môže očakávať konkrétnu a výslovnú odpoveď na dôvody rozhodujúce pre výsledok daného konania.⁴⁷

Napokon, požiadavky obsiahnuté v pojme „spravodlivý proces“ nie sú nevyhnutne rovnaké v sporoch týkajúcich sa občianskych práv a povinností ako v prípadoch týkajúcich sa trestných obvinení. To ilustruje absencia podrobných ustanovení podobných odsekom 2 a 3 článku 6 Dohovoru v prípade prvého z nich. V súlade s tým, hoci tieto ustanovenia majú určitý význam mimo úzkych hraníc trestného práva, zmluvné štáty majú v občianskoprávných sporoch väčšiu voľnosť ako v trestných konaniach.⁴⁸ Článok 6 ods. 1 Dohovoru je preto menej náročný pre spory týkajúce sa občianskych práv ako pre trestné obvinenia.⁴⁹ Napriek tomu môže ESLP pri skúmaní konaní podľa občianskoprávnej hlavy článku 6 Dohovoru považovať za potrebné riadiť sa prístupom, ktorý uplatnil v trestných veciach.⁵⁰

Príkladom môže byť požiadavka na zmeny v skutkových obvineniach, kde obvinený musí byť o nich riadne a úplne informovaný a musí mať aj potrebný čas a možnosti na to, aby na ne mohol reagovať a zorganizovať si obhajobu na základe akýchkoľvek nových informácií alebo tvrdení.⁵¹

Použitá literatúra

1. ČERNÍN, K. *Principy dobré správy*. Praha : Wolters Kluwer, 2019, ISBN 978-80-7598-300-8, 226 s.

⁴⁵ *Vec Bochan proti Ukrajine* (č. 2) [VK], č. sťažnosti 22251/08, § 61.

⁴⁶ Pozri *vec García Ruiz proti Španielsku* [VK], č. sťažnosti 30544/96, § 26.

⁴⁷ *Vec Ruiz Torija proti Španielsku* z 9. decembra 1994, § 29 – 30.

⁴⁸ Pozri *vec Dombo Beheer B.V. proti Holandsku* z 27. októbra 1993, § 32.

⁴⁹ *Vec König proti Nemecku* z 28. júna 1978, § 96.

⁵⁰ *Vec Peleki proti Grécku* z 5. marca 2020, č. sťažnosti 69291/12, § 55.

⁵¹ *Vec Mattoccia proti Taliansku*, č. sťažnosti 23969/94, § 61.

2. ESLP. Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights Right to a fair trial (civil limb). Strasbourg : Council of Europe/European Court of Human Rights. 124 s.
3. HAMULÁKOVÁ, Z. *Správne delikty právnických osôb - vybrané inštitúty a problémy*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2018, ISBN 978-80-8168-760-0, 320 s.
4. HAMULÁKOVÁ, Z., HORVAT, M. *Základy správneho práva trestného*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, ISBN 978-80-5710-142-0, 308 s.
5. HIRVELÄ, P., HEIKKILÄ S. Civil Rights and Obligations. In *Right to a Fair Trial: A Practical Guide to the Article 6 Case-Law of the European Court of Human Rights*. Brussels : Intersentia, 2021, ISBN 978-18-3970-094-1, 372 s.
6. HORVAT, M. Etický kódex a správne disciplinárne delikty In *Acta Iuridica Olomucensia*, v tlači,
7. HORVAT, M. Správne disciplinárne delikty študentov vysokých škôl. In FRUMAROVÁ, K., MELOTÍKOVÁ, P. (eds.) *Pocita Vladimíru Sládečkovi*. Praha : Leges, 2024, ISBN 978-80-7502-732-0, 496 s.
8. HORVAT, M., HAMULÁKOVÁ, Z. Správne disciplinárne delikty členov stavovských komôr so zameraním na vyčiarknutie člena z komory. In KOŠIČIAROVÁ, S., GAJDOŠOVÁ, M. (eds.) *Stavovská a profesijná organizácia - subjekt verejnej správy*. Trnava : Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2023, ISBN 978-80-5680-596-1, 205 s.
9. JANČÁT, L. (Ne)aplikácia čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vo svetle testu Vilho Eskelinen. In *Acta Facultatis Iuridica*, vol. 39, č. 2 (2020), ISSN 1336-6912, 396 s.
10. KOPECKÝ, M. *Správni právo. Obecná časť*. Praha : C. H. Beck, 2019, ISBN 978-80-7400-727-9, 536 s.
11. KOŠIČIAROVÁ, S. *Princípy dobrej verejnej správy a Rada Európy*. Bratislava : Iura Edition, 2012, ISBN 978-80-8078-519-2, 558 s.
12. KOŠIČIAROVÁ, S. *Správne právo hmotné. Všeobecná časť*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2022, ISBN 978-80-7380-888-4, 494 s.
13. MACHAJOVÁ, J. *Základy priestupkového práva*. Komentár. Šamorín : Heuréka, 1998, ISBN 80-9676-532-4, 335 s.
14. MACHAJOVÁ, J. a kol. *Všeobecné správne právo*. Žilina : Eurokódex, 2009, ISBN 978-80-8944-705-3, 512 s.
15. MACHAJOVÁ, J. In ŠKULTÉTY, P. a kol. *Správne právo hmotné. Všeobecná časť*. Bratislava : VO PraF UK, 2005, ISBN 80-7160-183-7, 221 s.
16. MOLE, N., HARBY, C.. The right to a fair trial: A guide to the implementation of Article 6 of the European Convention on Human

- Rights. In *Human rights handbooks, No. 3*. Strasbourg : Rada Európy, 2006, 76 s.
17. PRÁŠKOVÁ, H. *Přestupkové právo*. Praha : Leges, 2022, ISBN 978-80-7502-612-5, 572 s.
 18. JAKAB, R. In SEMAN, T., JAKAB, R., TEKELI, J. *Správne právo hmotné. Všeobecná časť*. Košice : UPJŠ v Košiciach, 2020, ISBN 978-80-8152-869-9, 252 s.
 19. VITKAUSKAS, D., DIKOV, G. Protecting the right to a fair trial under the European Convention on Human Rights. A handbook for legal practitioners. Strasbourg : Council of Europe, 2017, 166 s.
 20. VRABKO, M. a kol. *Správne právo hmotné. Všeobecná časť*. Bratislava : C. H. Beck, 2018, ISBN 978-80-8960-368-8, 344 s.
 21. VRABKO, M. a kol. *Správne právo procesné. Všeobecná časť*. Bratislava : C. H. Beck, 2019, ISBN 978-80-8960-376-3, 232 s.